

Стара імперія руйнується, і кризь утрамбовану репресіями асфальтну сірість пробиваються перші паростки ідей свободи. Богдан, Льова і Валентин — троє абсолютно несхожих героїв — дорослішають серед руїн тоталітаризму. Долі хлопців влітаються спершу у визвольну боротьбу, а потім в агресивно розв'язану колонізатором війну.

У карколомних подіях, сміливих рішеннях, неймовірних вчинках та жорстких дискусіях проглядають краї прірви, в яку може провалитися суспільство, а молода несформована держава маневрує поміж катастрофою опинитися знову в неволі або вистояти, але перетворитися на такого ж антигуманного монстра, як колишня метрополія.

Шляхи героїв звиваються серед воєнних стежок, міністерських крісел та тюремних нар, щоб, пройшовши всі кола війни, полону та тоталітарного пекла, вони, врешті-решт, стали свідками остаточного краху імперії.

Редактор *Леся Пішко*

Відповідальний редактор *Олексій Жупанський*

Цей текст захищений Законом України

«Про авторське право і суміжні права».

Виключне право на видання цього тексту належить

Видавництву Жупанського.

Будь-яке цитування тексту, його відтворення чи публікація можливі лише з дозволу видавництва.

Малюнок на першій сторінці
обкладинки Андрія Данковича.

© Л. Данільчик, текст;
© Видавництво Жупанського,
О. Баратинська, художнє
оформлення, 2024.

1. Бодя

Локація: *Захід Батьківщини /Галичина/.*
Західний прикордонний округ
Спільнонародної Євразійської Федерації

Час: *Формування свідомостей*

Відблиск грайливо усміхнувся з полірованої поверхні скрипки. Зазирнув в очі школяреві та сумно зник у тіні потертого футляра. Сорок п'ять хвилин радості скінчилися — дзвінок сповістив про необхідність покинути музичні марева.

Двері зачинились, і Бодік, ніяково ховаючи свою ношу за спиною, попрямував до класу. За пошарпаними білими дверима з вицвілим тавром, наче міткою товарного вагона — «6-В», панував звичний регіт та безлад. Ніхто не звернув на нього уваги. Богдан сховав під вішаком серед курток футляр і всівся за третю парту середнього ряду.

— Здоров, Шпільман, — привітався Льовчик, не припиняючи каліграфічно виводити на парті матюки.

Із зусиллям, зосереджено шкробав блідо-жовтий лак кульковою ручкою.

— Здоров, — видихнув Бодік.

— Чьо ниєш?

— Ай! — відмахнувся і почав добувати з портфеля зошити.

— Домахували? — Льовчик підняв запецькане синьою пастою обличчя.

— Сьогодні ще не.

— Щене — то маленький пес.

Галас стих. Зайшла викладачка...

— Кобилянський, до дошки.

Бодік піднявся, рушив.

— Не грими копитами, кобила...

Клас вибухнув сміхом.

— Хто? — фальцет викладачки зірвав дитячий регіт. — Хто це там такий мудрий?

Роздратовано стукаючи по партах указкою, вона пройшлася поміж рядами. Гамір стих. В тиші скрипіла по дошці крейда, залишаючи кострубаті сліди, віддалено схожі на цифри. Крихти сипалися на стоптані черевики Боді.

— Кобилянський, що ти там вимальовуєш? — скривилась у позіханні вчителька. Її слова прозвучали якось пискляво та театралью.

— То він сімфонію пілікає, ги-ги, музикальня лошадь...

Вибух реготу. Крейда хруснула, уламок впав на підлогу. Бодік опустив руку, але піднімати не став. Стояв лицем до дошки. Позаду два замашних удари указкою по спині жартівника обірвали спалах загальної радості.

— Вільгудзький! Вийди з класу!

Гладкий учень озирнувся — на обличчі застиг вираз болю та образи. Великі сльозинки пострибали по пухких щоках. Незграбно потягнувся рукою до вражених ударами місць на спині:

— Ой-ой!

Наступний удар прийшовся по пальцях закладеної назад долоні.

— Вон! Вон! Я сказала! Вон!

Викладацька голова невротично затрусилася на тонкій шиї. Істеричний вереск залунав над похиленими учнівськими головами. Підбори дешевих тувель ритмічно застукотіли в такт шарпанню указки, що тиццала в напрямку виходу.

Із жалісливим підвиванням, сутулячись, товстун вийшов, підкорившись вимозі навіженого диригента глухо-німого оркестру однокласників.

— Кобилянський! — відсапавшись, перенесла своє роздратування на Бодіка.

Школяр біля дошки чекав, розминаючи між пальцями залишок крейди. Викладачка зітхнула. Постукала указкою по долоні й розпочала методичну, випрацювану роками довгу процедуру пониження.

— Та ладно! Чьо ти стогнеш, — штовхався Льовчик. — Нормально всьо. Ну, поржали трохи.

— Ви кожен день з мене ржете, — Бодя поправив на голові діряву шапку.

Побачивши чималий недопалок, Льовчик кинувся і підібрав його. Але промоклий від снігу папір одразу

розлізся в пальцях, і хлопчина гидливо струсив його з руки.

— Ну хочеш, я навчу тебе шапки тиряти?

— А? Не.

— Не то не — цілуй конє!

— Дибіл.

— Та ладно! — примружився Льовчик. — Не дуйся. О, диви!

На розі школи стояли два студенти. З юнацькою діловитістю пихкали папіросками, поплывували під ноги.

Льова витягнув губи трубочкою і чвиркнув крізь зуби слиною. Вихопив футляр з рук Бодіка і з плаксивими криками: «Не бий, не бий мене! Не бий!» побіг уперед. Налякано озирнувся, заточився і раптом утратив рівновагу. Налетів на студентів, штовхнув одного на другого. Миттєво змів із них шапки і шаснув у кущі, які росли за рогом школи.

Спантеличені юнаки піднялись, обтріпалися, акомпануючи собі брудною лайкою. Голови неприємно холодив морозець. Помацали маківки, покрутилися, роззираючись навсібіч, і перезирнулися. Поглянули на ошелешеного Бодіка.

Хлопчик здригнувся. Позадкував, послизнувся. Впав і рвонув навтьоки, вигрібаючи з-під себе сніг усіма чотирма кінцівками...

Гучне чавкання відбивалося від стін, стридало відлунням по гвинтових сходах. Затихало перед парадними дверима під'їзду.

Двері скрипнули, натужно долаючи опір іржавої пружини. Гепнули, жбурнули школяра та сухий мороз у сирість коридору.

— Бодік? — голосно уточнив набитий пиріжками рот Льовчика.

Бодя мовчки піднявся до приятеля, сів поряд на підвіконня між першим та другим поверхами.

— На, — Льовчик тицьнув йому два пиріжки.

— То шо?

— Твоя доля.

— Ти дурак! Вони мене чуть не прибили.

— Втік?

— Втік.

— Їж давай. Не ний.

Бодік узяв пиріжки.

— А якщо вони нас впізнають?

— І шо? Шапки заберуть? — Льовчик вказав на діряву шапчину на голові приятеля.

— Скрипку.

— А ти не лазь із нею. Дома шпіляй.

— Не лазь... — надуто пробурмотів Бодік.

Пересунув по підвіконню футляр подалі від Льовчика, на що той усміхнувся.

— Треба було твою пілкалку тоже на хавку виміняти. Нормально давали.

Витримав ображений погляд приятеля і продовжив:

— Шапок тільки на то гівно стало.

— Де ти то міняєш?

— А в пельменній. Там батя баракло на водку міняє, мамка — на хавку.

2. Валік

Локація: *Схід Батьківщини /Слобожанщина/.
Південно-західний регіон Спільнонародної
Євразійської Федерації*

Час: *Формування свідомостей*

— Батя, а, бать! А який бог кращий — Ленін чи Ісус? Стук припинився, до Валіка повернулося порепане, пористе, вкрите липким потом та грубим червонястим брудом обличчя. Мутні маслянисті очі знайшли в півтемряві хлопчика. Запечені губи розтулилися, відкривши коричневу гниль зубів.

— Ти, бля, курв'яниш, урокі сделал? А, бля?

Бля завмер. Він знав єдину правильну відповідь. Тому підтиснув губи і завмер. Головне — не ворушитися. Не ворушишся — не провокуєш. Голова повільно втягнулась у плечі, гострі краї твердої обкладинки букваря врізались під пахву. У вологому кулачку скрипнули тонкі дешеві сторінки кишенькового Євангелія. Заціпенів.

Плісняву тишу сколихувало неритмічне батькове сопіння. Він плюнув синові під ноги і відвернувся. Притиснув висолоплений язик до верхньої губи і заходився агресивно відбивати уламки від і без того тонкої перегородки. Цегляна, викладена «на ребро», стінка розділяла убогі помешкання сусідів. Чоловік гатив, ризикуючи провалити діру або й взагалі зруйнувати нетривку розподільну конструкцію.

Ну і хрен! Ну і хрен, йому! Думав чоловік. Хто не успел, тот і просрал! Потрібно було раніше зчесати стінку зі свого боку. Масивний молот із дзвінком гнівом вганяв зубило в крихку спечену глину. Хай, сука, тільки в'якне! Хай в'якне! Лють допомагала, відганяла втому. Зрошений потом тупий інструмент важко сколював цеглу. Гострі уламки розлітались і боляче дряпали обличчя та очі.

Важливо закінчити розширення житлоплощі до повернення сусідів з робочої зміни. До початку п'яного з'ясування стосунків з неминучим мордобоем. Ну і хрен! Хрен! Зате тепер між стіною та вкритим замизканим целофаном столом поміститься табуретка.

Табуретка! Нормально сісти за стіл! Нормально сьорбати суп і гасити водяру. Нормально довгим, важким поглядом дивитися крізь тьмаве від бруду вікно на глуху безвихідь. Нормально провалитись у сонне марення під непосильним вантажем думок, впавши головою на немитий посуд.

Недбалим жестом долоні розмазав по обличчю червоно-коричневий бруд. Піднявся, відпив з «чекушки». Важко сперся кулаками на стіл. Тонким струменем слини сплюнув на скло і протер вікно.

Вулицею, мов Дон Кіхот на бій з вітряками, до похилених у товарисько-п'яних обіймах туалетних